

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

საბავშვო

საბავშვო ჟურნალი

თებერვალი
№ 4

1910

მთლიან ფორმებში
წილობრივად შექმნილი

შინაარსი

I—სურათები,—დექსა, ბ. კელასი	3
II—შვილი შვილი და პაპა,—დ. კლაავასი	5
III—გრძელი შარვალი,—(დადი აშბაჯი) ვ. თამროშვილისა	12
IV—წერილი,—(თარგმანი) ნ. ავალიანისა	15
V—ყველაზე ძვირფასი რამ,—(სომხურათ) ე. კ—ნისა	17
VII—ვირის თავგადასავალი,—XXIV* ქურდები,—(ფრან- გულთ) ან. ამილანკერისა	19
VIII—ა) საელექტრო ცეკვა საპნის ბუშტებისა,—ბ) რე- ბუსი და აღსნა	24

ლი
1910

წელიწადი 80-VI.

№ 4

თებერვალი 1910 წ.

† მარიამ ივანეს ასული ჯემურია

ტფილისი, ელექტრონის სკამა წიგნების გამომცემელ ქართველთა ამხანაგობისა.

შინაარსი

I—სურათები, — ლექსი, ბ. გელასი	3
II—შვილი შვილი და პაპა, — ღ. ელაყასი	5
III—გრძელი შარვალი, — (დიდი ამბაცე) ვ. თამროშვილისა	12
IV—წერილი, — (თარგმანი) ნ. ავალიანისა	15
V—ყველაზე ძვირფასი რამ, — (სომხურათ) ვ. კ—ნისა	17
• VII—ვირის თავდადისაელი. — XXIV* ქურდები, — (ფრან- გულთ) ან. ამილახურისა	19
VIII—ა) საელექტრო ცეკვა საპნის ბუშტებისა, —ბ) რე- ბუსი და აღსნა	24

სურათები

ბღი იუო მშვენიერი,
ოჲ, რა კარგი, რა ლამაზი!..
საოცნებო ედემს ჭკვუდა
მისი არე ტურუა, ნაზი!..

შიგ ბუღბული კისკასებდა,
ვარდს დაჭეუდა, გულ-შკერდ ღიას;
სიაბეს და ღსენას ჭკვრიდა
ევაგილს ლამაზ თვალებიანს.

შხეც მადლიდან დასცქეროდა,—
ბადი იუო ჰირ-მცინარი;
მარგალიტის მარცვლებივით
კიმციმებდა დიღის ცვარი.

* *

აწ ზამთარმა მოატანა,
სუსსი დაჭკრა ლამაზ წაღკოტს,
ვარდს სიტურუე გამოსტაცა,
ფრთა შეჭკვეცა ბადის შემკობს.

აღარ ისმის სმა საამო,
 სდუმს ბუღბუღი მკლოვიარე;
 ნაღვლიანად იცქირება
 ფერ-მიმკრთალი არე-მარე.

გარედ ქარი დასისინობს,
 ცა ზირქუმობს, იკუპრება
 და ქვეყანას გატიტვლებულს
 უინება-თოვლსა ემუქრება.

ბ. გელა

შვილი-შვილი და შანა

I

ელა, დელა! ორშაბათს ეგ შაშენსე წამიუვნან?..—ეკითხებოდა შვილი წლის მისხა დედას და თან ძირს გაგებულ ხალისასე გორაობდა.

—ჰო, შვილო, ჰო, — უნასუნსა რაღაც საქმეში გართულმა მამიკომ თავის ცუელქს მისხას.

— დელა, ხომ მიმიღებენ? უჰ, ძალიან მინდა სკოლაში შესვლა, მაგრამ იცი, დელა, მე ზურგზე მოსაკიდებელი საწიგნე უნდა მივიღო, უსათუოდ, უსათუოდ უნდა მივიღო, აი, ჩვენს ვანიკოს რომ აქვს, ისეთი; ხომ მივიღი? მაშინვე უნდა მივიღო, როგორც მიმიღებენ.

— ჯერ, ვინ იცის, შვილო, მიგიღებენ თუ არა; მასწავლებელმა, მაისში რომ ვიუხვი, აგრე მითხრა: 7 წლისა ადრეაო, მაგრამ მაინც მოიუვანე, ვნახავთ, თუ ეოხალი ბიჭია, ვახსადია, მივიღებთო.

მისო წამოჯდა. ტუჩები წიშვირა. მის მხიარულ სახეს სევდის სიომ დაჭებრა. მცირე დაფიქრების შემდეგ, დედას უნასუნსა:— დელა, მამ, ორშაბათამდი სულ ვჭამ, ბევრს ვჭამ და გაფუონადდები, — აქ მისო კიდევ გაჩუქდა, სახეზე ესლა ემპაკურმა ღიმილმა გადაურბინა, — დელა, მოდი იმ მასწავლებელს დავეჭიდები, მნახოს, აბა, რა ღონიერი ვარ; იმან არ იცის, ჩვენის მდგურის კოლას რომ ვერევი სოლმე, — სთქვა სიცილით ხელად გამხიარულებულმა მისომ.

სთქვა ესა, მარდად წამოხტა, გასტა მეორე ოთახში, თავის უნცროს დას მარიკოს შეეფუთა, ფეხი გამოხდო, დას-ცა და ააღრიალა, მერე ისარივით შეაჭრა სამსარეულოში, დაავლო ფართე სამსარეულოს დანას ხელი, მსარეული ჯიჯ-ღინით გამოუღვა, მაგრამ ძაღვ ბუხღუნით ისევ უკან დაბ-რუნდა, — სწორედ თავი მაქვს ამ წვეულისაგან მობეზრებუ-ლიო, — ბუტბუტებდა მსარეული.

მისო კი გაკუნტრუშდა ეზოში, იქ მიწის დაჯდა და და-უწყო იქვე მოკროვებულ ჩხირებს ბოლოებან წაწვეტა. მი-სოს იქვე პატარა ბოსტანი ჰქონდა თავისავე დამუშავებულ-დათვისილი, რომელსაც ირგვლივ მესერი შემოჭრილიყოდა ხეფ-ხულში მისოს აგარაკზე ყოფნის დროს. აი, მისა ახლა იჯ-და, კულმოდგინედ სთლიდა ჩხირებს და უსხამდა ბოსტანს გარშემო, მაგრამ დახეთ მისოს უბედურებას! უხერხულად დაბ-დო თითი, და აკი გააჭრა! სისხლი თქრიალით წასკდა. მისო

ოდნავ შეკრ-თა, გაფითრ-და სისხლის დანახვასზე, მა-გრამ კრინტი არ დაუძრავს, მოუჭირა ხე-ლი გაჭრილ თითს და გა-ჩერდა, ფიქ-

რობდა, როგორ მოქცეულიყო, როგორ ეძოვა ნაჭერი და შეეზვი-და ისე, რომ დედას არ გაეგო, მაგრამ ამ დროს მისოს თითქო რაღაც მოაკონდა და ერთი საშინლად შეჭვრიდა. დედა ელვის სისწრაფით გაჩნდა მისოსთან.

— შეილო, რა მოგივიდა, რა დაკეძართა? უი ჩემს თვა-ლებს, ეს სისხლი რა არის? გაიჭერი, გტკივა?

— ვაი მე, დედა, სკოლაში აღარ მიმიღებენ, თითქმის ვიჭერ, რილათი დავწერო? აღარც შურგსე მოსაკიდებელი საწიგნე მექნება!..

— შვილო, რას ჩივი სკოლას, პრიელა გტკივა? აბა, რამდენსება გაჭრილი?

— არა, დედა, არა მტკივა, სულ არა მტკივა.

— მა რა გაღრიალებს? უთხრა ცოტა გაჯავრებით დედაძ.

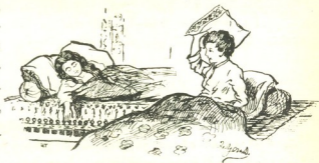
— ვერ დავწერ, ვერა! აღარ მიმიღებენ სკოლაში. უველა ასოების წერა ვიცოდი, მარტო წ მეძლებოდა, და ტ-ს წერა მავიწყებოდა, — ზღუქუნებდა მისო დაეინებით.

— შვილო, ეგ სომ მარცხენა ხელია, მაგით სომ არა სწერ... მარჯვენათი არ უნდა სწერო? ეს არაფერსაც არ დაგიშლის!

— მისო ხან ერთ ხელს დაამტერდა, ხან მეორეს და ნელ-ნელა მისი მოღრუბლული სახე გადიწმინდა, კიდევ წუთი და მსიარულად მოეხვია დედას კისერზე.

— მაშ, არ დამიშლის, სკოლაში მიმიღებენ, საწიგნეც მექნება?!

— ორმაბთივ გათენდა. ჯერ კიდევ უველას ეძინა, როცა მი-
ხომ გაიღვიძა. მისოს მასლობლად მარნიკო იწვა. მისომ ჯერ უძახა
მარნიკოს და,
რაკი ვერ გაბ-
ღვიძა, ხალათს
ხელი წამოაფ-
ლო, გადასწვ-
და ჭ ესროლა
სახეში მძინა-
რე მარნიკოს.

— მარნიკო ჭაი, მარნიკო, სკოლაში მივდივარ, ეგ საშენი მაქვს, არ იცი?

მარნიკომ მორთო ღრიალი, მის ტირილზე მთელმა ოჯახს-

მა გაიღვიძა. მისომ იმ დიღას არც ჩაი დალია, არც აზრად ვერაფერი მომივიდა. სკოლაში ვქაჩრებოდა.

— ოჰ, დედა, სკოლა კიდევ მორს არის? ვკითხებოდა დედას ხშირ-ხშირად აბესარი მისო.

აი, მივიდნენ კიდევ სკოლაში. მასწავლებელი დიმილით მიეგება, მისას თავზე ხელი დაუსვა და წაიფანა ერთ მოდიდო ოთახში. მისას შესვლისათხანავე სახე გაუბრწყინდა. აკერ ვეებერთელა კატუნა გსუტებით, სულ ცოცხალს გავს, იქით ძაღლი მშვენიერის ლეკვებით, აკერ კიდევ ღრუტუნა თავის გოჭებით! უჰ, რა კარგებია, ფიქრობდა მისა და უნებურად ხელი იქითკენ წაიღო, უნდოდა მოაღერებოდა. მასწავლებელი მისოს გამოეხაზებდა, სულ ცხეთ რამეს ელაპარაკა, რაჟ მისოს უნახავს, ან რაზედაც მისთვის დედას უაძნია.

— ახლა კმარა, — სთქვა მასწავლებელმა და, ის იყო უნდა წასულიყო, მისომ დედას კაბის კალთა მოსწია ჩუმაღ.

— დედა, დედა, ეგ ზამენი სადაა?

— ეს იყო და ეს შენა ეგ ზამენი.

— მიმიღეს? ჩურჩულით ვკითხებოდა დედას.

— მიღებული ხარ, მიღებული, — უთხრა დიმილით მასწავლებელმა. მისა სისარულით ცას დაეწია, დედას საწიგნეც აუიღვინა, ცარიელი ზურგზე მოიკიდა და სახლში ისეთის ეიქინით შეიჭრა, რომ ეველანი ფეხზე დააუენა.

II

მეორე დღეს მისო ზაჰას მუხლებზე დასკუნებოდა და ეტიოტინებოდა.

— ზაჰა, რა კარგი ეოფილა სკოლა! რამდენი ბავშვებია! რა სურათებია! ისეთი კატუნაა, რომ ჩვენ კატუნაზე უკეთესი... ეგ არის, რომ ჩვენი ცოცხალია, ისკი სურათზეა. ზაჰა, შენ როგორ მიებარე სკოლაში?

— ეჰ, ვიღას ახსოვს ახლა, შეილო? გუშინდელი ამბავი არის თუ?!

— არა, ჩემო ჰანა, ძალიან მინდა ვიცოდე, უთუოდ მინდა!

— მე შენსავით ჰაწაწუნა-კი არ ვუოფილვარ, სწავლა რომ დავიწვე, ცაძეტის წლისა ვიუზვი!

— ძერე, ძერე ჰანა!

— ძერე და მონასტერში დავიწვე სწავლა.

— ჰანა, სულ, სულ თავიდან მიაძბე.

— რახან აგრე ძლიერ გინდა, — კარგი გიამბობ. წელანაც გითხარი, ცაძეტის წლისა ვიუზვი, როცა სწავლა დავიწვე მე-თქი. ჩემთვის სრულიად არაფერი უთქვამთ წინდანინ. სწავლას რომ მანუკებინებდნენ, სრულიად შემთხვევით გავიგე. მამა ჩემმა უოველ დილით იცოდა ლოცვა. დილას ადრე, უზმოზე, ჩიბუსსაც-კი არ მოსწევდა, ისე გავიდოდა, ჩვენ დიდ კაკლის ქვეშ დადგებოდა და იქ, ამომავალ მზის სხივებით განათებული, სსსოებით თვალებს მძლავ ცას მიაპრობდა და სმა მძლავ ღმერთს ევედრებოდა. ცაძეტის წლისა რომ ვსრულდებოდი, უური მოვკარ, მამა ჩემი ლოცვის დროს ღმერთს შევედრა: ღმერთო, ჩემს თომას გულის უური მიეცი, ნასწავლი გამოიუვანე! რატომაც არ უნდა შეისძინო ჩემი ლოცვა, უთალო? განა რა ცოდვილი ვარ ისეთი?! ზოგჯერ ისე შემოუძახებდა ამ სიტყვებს, გეკონებოდა, ღმერთს ედავებო. რაკი ამ გვარს ლოცვას უური მოვკარი, ასლა, მე ვიცოდი. ჩემი სწავლაში მიბარება გადაწვეტილი იყო, მაგრამ სად მიმბარებდნენ? ამის კითხვას როგორ გაგებდავდი. ასეთ კითხვას კი არა, მასთან დაჯდომას ვერ ვბედავდი და, თუ ვიჯექი და შემოვიდოდა, ფეხზე უნდა ავმდგარიყავ, მინამ არ გავიდოდა. რასაც მკითხავდა, ჩემი ერთად ერთი ჰანუსი იყო: „კი, ბატონო.“ — „არა, ბატონო.“

— ავალიანის ქალო, — უთხრა ერთ დღეს მამა ჩემმა დედას.

— ბატონო!

— თომა ზეგისთვის მზად იყოს! წასაუვანია!

— კი, ბატონო, — მიუვო დედა ჩემმა!

„სეკაც“ გათენდა. მამა ჩემი, ჩვეულებრივ ლოცვის შემდეგ, დეკ, შევდა ჯორზე, უკან მე შემომისვა და გამოეუნა გზას. ჩვენს მახლობლად, ათის ვერსის მანძილზე მთის კალთაზე აკებული იყო ერთი ძველი მონასტერი. აი აქ მიმიყვანა მამა ჩემმა. დამტოვა. აქ უნდა მესწავლა. ჩემი მასწავლებლები ბერები იყვნენ. უჭ, რა მხელი იყო, შვილო, იქ ცხოვრობა! რა მწარე ცრემლები მიღვრია მე იქა! წამომაგდებდნენ ღამე, ეს მწუხრიო, ეს ცისკარიო, ეკკლესიაში წამიყვანდნენ, რამდენჯერ დამიჩქმეტია ჩემი სორცი, რომ ძილი არ მომიკიდებოდა! დამაწუებინეს სუცური. წერას პროსის ბეჭე ვსწავლობდი. ლოცვებს უახროდ მახეპირებდნენ. თუ რამ შემეძლებოდა, სიძინდსა და ღობიოს მარცვლებზე დამახოქებდნენ. რამდენი დღე მიდიოდა, იმდენი უფრო მიძმძმებოდა იქ ვოფსა. ჩემი სოფლის ნახვა ისე მომენატრებოდა, რომ სიმწრით ხელებს ვიმტვრევდი. უჭ, როგორ მომენატრა ერთხელ იმ დღის ნახვა, სადაც ჩაღის წინქვილეუს და საცხეხელებს ვამუნებდი, იმ ზაწია ორმოს დანახვა, სადაც ნახშირს ვწვაუდი, იმ ადგილისა, სადაც კაკლები დაფუალი, რომ ნედლად შენახულიყო, ჩემის ქოჩორა ქათმისა, რომელიც დედამ მახუქა. არა, მეტის ატანა აღარ შემიძლიან, უნდა გავიზარო მეტქი, გადავწვიოტე ჩემ გულში. კიდევ შევასრულე ჩემი სურვილი. საღამოს ჟამი იყო, როცა მოხასტერი დავტოვე. გზაზე შემომალამდა. ღამე სიარული არ შემეძლო, ის ღამე ხეზე გავატარე. მიძმა ისე ამიტანა, რომ ჩემს თვალს ძილი არ მიჭკარებია. უკუღაფერს თვალს ვარიდებდი, რადგან ხეები ეშმაკებთ მქვენებოდა; ტოტები რომ ირხეოდა, მეკონა ეშმაკები ხელებს მატანებენ მეტქი. ამ ტანჯვაში გავატარე ღამე. ირივრავა თუ არა, გავსწიე სახლისკენ, მივედა, მაგრამ ვაი იმ მისვლას! მამა ჩემი, რა გაიგო, გამოპარული ვიყავ, მომვარდა, გამაწვინა და წკებლითა მცემა შეუბრალებლად. გაფითრებული დედა ჩემი ეცა

სელებში. „შენ რა გინდა, დედაკაცო? ჩემი შვილი არ
 რასაც მინდა, იმას უზამო!“ შეუტია მამა ჩემმა.

არც კი მომისწვრიხ თვალი მომეკრა ჩემი წინსჯილებინათვის, ჩემი ქოხორა ქათმისათვის, ჩემი ანკარუ ღელესათვის, ისე ნაცემ-ნატეუვი მამა ჩემმა მეორე დღესვე ისევ მონანსტერში მიმიუვანა, ხუნდები დამადგა ფეხებზე და დამტოვა. რამდენისამე დღის შემდეგ, ხუნდები ერთ კეთილ მორჩილის შემწეობით გავტეხე და იმ სიმაღლე გალავანზე გადმოვსტი, რომ შემდეგ მიკვირდა, როგორ გადავრჩი ცოცხალი. ახლა კი მამასთან მისვლა ვეღარ ვაგებდე. მივედი ნათლია ჩემთან. ნათლია ჩემმა მოლაზარაკება დაუწყო, ავრე არ ივარგებს, ბავშვი დაგეღუჭება, ნუ ინებებო, ურჩევდა ნათლია ჩემი. მოლბა მამა ჩემი. მე უკანა კარებიდან შემაპარეს სახლში. მამას ხმა აღარ გაუცია. სამისთვის შემდეგ, ქუთაისში წამიუვანა და იქ სამაზრო სასწავლებელში მიმაბარა. მისო მამას ეურადღებით უსმენდა. თანაგრძნობის გამო სახე მოწუნილი ჰქონდა. ხან და ხან თვალები ცრემლებით ავესებოდა ხოლმე. ამბის დასრულების შემდეგ, ერთხანს გაუნძრევლად იჯდა ზაზის მუხლებზედ. ამ დროს უეცრად ეზოდან ხმაურობა შემოესმა.

— მაიმუნი, მაიმუნი! შესძახა მისომ, სწრაფად ჩამოსრი-
 აღდა ზაზის მუხლებიდან და გამხიარულებული გიჟივით გა-
 ვარდა ეზოში.

ლ. ელიავა

გრძელი შარვალი

(დიდი ამბავი)

თხის წლის დათა მეტად ონავარი რამ იყო, მასთან თავის ნათქვამი. თუ ერთი რამ წამოსცდებოდა და იტყოდა, — მორჩნა. ზედ რომ შეჭკვდომოდით, — მაინც ვერ გადათქმევინებდით. — ატრედებოდა, აზღვაუდებოდა უბრალო რამეზე და ერთს ალიაქეთს ასტესდა სოლმე მთელს ოჯახსში. ჰატარა ბაღასანაც კი გაიკებდა დათას აურ-საურს და ბელის ქვეშ ძვრებოდა. ემინოდა საწუალს, რომ გაჯავრებულ დათას ერთი ორიოდუ იმისთვის არ ეთავაზებინა. ციცუნისას სომ ისეც არა ჰქონდა იმისგან მოსვენება. როცა მოეპრიანებოდა, ბებიისგან მოჰარულ ბაწრით საბრალო ციცვოს უღვაშებით მიბამებდა სოლმე ტახტის ფეხზე და თან სცდილობდა სანახავად მესობლის ბაღლები ბლომად მოერეკა, მაგრამ მათს მოსვლამდის ციცო ამ ტუვეობას დიდის გაჭირვებით თავს დააღწევდა.

ბებიას სიტყვით, ჰატარა დათა მეტად ავ-სელი იყო.

როდესაც ბებია კაკალს ამტვრევდა (და ეს კი მისი სელობა იყო), — დათა მუსლთ ამოუჯდებოდა და თითო თითო ლებანს ჰირისკენ აქანებდა.

— შენ ეი, მატყუარავ, ე ზირი ჩუ აქაფე ლეხნითა, რემ შე ვიცი შენი!

— რა იცი, ბებო? — გულუბრივედ და ჰკითხავდა დათა.

— ზირი დაბუენე, თორემ, ღვთის წყალობა მაქვს, შენ ეგ არ შეგარჩინო! — აფრთხილებდა დინჯად ბებია, დათა კი თავის საქმეს არ ჰღალატობდა.

ტირილი დათას ხელობა იყო. თუ სადილობამდის ერთ-სუთჯერ მანც ჰური არ მოუტყხე, ან თუ დასთქვი, მაქარი დაჰპირდი და არ მიეცი, — თქვენი ძტერი, დათამ არ შეგარჩინოთ. იმის ბსუკუნი გულს გაასიებს.

მაგრამ დღეს კი ხულ ახალი რამ მოინდომა: გინდათ თუ არა, მეც ჩვენ ტიტოსავით გრძელი მარჯალი ჩამაცვითო. რასაკვირველია, ეველას სიცილად არ ეყო, მაგრამ დათა კი შედგა უჯათობაზე და თავისას გაიძახოდა. საცინელა როგორ არ იყო იმის წადილი, აბა, ტიტოსთან ფესი სად გაუწვდებოდა ოთხის წლის დათას?! ტიტო დათასავით შინ კი არ ეგდო და კატას უღვაშებით ტახტის ფესზე არ აბამდა, — ქალაქში სწავლობდა უკვე რამდენიმე წელიწადია და გრძელი მარჯალიც სამართლიანად ეცვება, — დათა კი... ოთხი წლის დათა და გრძელი მარჯალი! მართლაც რომ საცინელია იმის წადილი!

დილით ამტყდარი დათა საღამოთი ძლივს დაჩუქეს.

— რათა ტირის, დათა? — იკითხა სტუმრად მოსულმა დეიდა ბაბაღემ.

— რათა და ეს ზირმავე ამტყდარა, გინდათ თუ არა ტიტოსავით გრძელი მარჯალი ჩამაცვითო, საიდან მოუტანო მე ამან გრძელი მარჯალი? — უპასუხა დათას დეიდა.

— ჰმ, თქვენც იტყვით, დათასთვის კარგი გვინდაო; მოდი აქა, გენაცვალე, რა გატირებს?! — აღურსით შეეკითხა დეიდა ბაბაღე.

— ტიტოს მარჯალი მინდა! — ფშრუკუნით დაიწყო დათამ.

— ვინ თავუკვდარმა არ ჩაგაცვას! მერე ეგ რა სატირელია, აი, შე ცუგრიავ, შენა! გოგო, ჰელო, ერთი ტიტოს ძვე-

ლი შარვალი და ჩექმები გამოიტანე!—გასცა ბრძანება და ბაბაღემ. სულად შარვალი და ჩექმები მოიტანეს. წააქცია დეიდა ბაბაღემ დათა და დიდის წვალებით ამაყვად შარვალი და ჩექმებიც. თქმა არ უნდა, რომ, როგორც შარვალი, ისე ჩექმები ოთხის წლის დათას მეტად დიდი მოუვიდა. ფეხსედ პლივის დგებოდა, მაგრამ ამას აინუნშიაც არ იგდებდა.

— მოიუვანეთ დათას ცხენი, — უბრძანა დეიდა ბაბაღემ. მოიტანეს კანაფ მობმული ბებიას ეზვარჯენი.

— შეჯექ, შეჯექ, — უკამანდრა“ დეიდამ. დათაც დიდის გუნგვალით და გაფსორვით გადააჯდა თავის რაშს და გასაქცევად მოემზადა, მაგრამ... რაღა მაგრამ, ფეხი ფეხს წა-მოჰკრა და ისე გაიშლართა იატაკსედ, რომ ასტმით ასაფსეკი განდა. ეველა იქ მოყოფთ (და ვიღა არ იყო) ერთი ისეთი სიცილი წასკდათ, ჭერემის სევის სვივილსა ჰგებდა.

მხიარული დათა უცბად მოიღრუბლა, ცხვირი ჩამოუშვა და ღრიალი ამოუშვა ვეშაპივით დაღებულ ჰირიდან. თან ფეხებს აბრახუნებდა იატაკსედ და ჩექმები გაიძრო.

ჯაფრ-მოსხსვლელი უფრო ის იყო, რომ ეველასედ მეტს ჰელო გოგო ხანხანებდა.

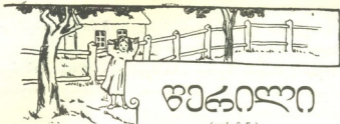
ერთის სიტუვით, გრძელ შარვლიანი ვაჟკაცი დათა და-გვიმარცხდა. სუშობა სომ არ არის იმდენ ხალხთან წაქცევა, მეტადრე იმ დროს, როდესაც თავი მეტად გეწონება.

აქაც საქმე დეიდა ბაბაღემ გამოასწორა. ტკბილის სიტუვით დათა დაამშვიდა, გრძელი შარვალი ისევ განჯინაში დაჰკიდეს და ჩექმებიც ტახტს ქვეშ შეჰკარეს.

მას შემდეგ ჩვენს ონავარ დათას გრძელი შარვალი ფიქრადაც აღარ მოსდის.

ზეკილი

(თარგმანი)

რანგებსა და გერმანელებს შორის ომის დროს, ერთ ჰატარა გერმანულ სოფლის მცხოვრებლები სანქცაროდ ალაგებდნენ თავიანთ ბარგი-ბარხანას, აწუობდნენ ურმებს-სუდ და გაჭქონდათ სოფლიდან. ამათ შეატუობინეს, რომ ფრანგები ახლო არიან და შეიძლება შემოესივნენ და გაანადგურონ სოფელიო. ერთ ურმის გვერდით იდგა დედაბერი და მწარედ სტიროდა. იქვე იდგა მისი მოხუცი მუუღლე, ძალსუდ მოწუენილი, და ალერსიანად უსვამდა თავსუდ ხელს თავის ჰატარა შეილიძვილს. ტკბილად ატარებდნენ თავიანთ უკანასკნელ დღეებს ეს ორი მოხუცი; სრდიდნენ და უგლიდნენ ამ ჰატარა ობოლსაც, და აი ახლა კი ასეთი მოულოდნელი უბედურება დაატუდათ თავს, რომ იმულებუენი არიან დაშორდნენ თავიანთ საუვარელ კუთხეს. ჰატარა გოგონას ძლიერ შეებრალა თავისი მოხუცი ჰანა და აი კიდუც მოიფიქრა, როგორ უშველოს ჰანადიდიდუდას. აილო ქალღღის ჰატარა ნაკლეჯი და დასწერა: „საუვარელო ფრანგებო! ნურაფერს დაუშავეთ ჩვენს სახლს, იმიტომ რომ ჰანა ბებერია და ვერ შესძლებს სხვა სახლის აშენებას. წაიუვანეთ ისუე ჩემი ბატი, რომელიც მუ თვითონ გაპოვსარდე, და შესწამეთ.“

ბავუშმა ბარათი მიბაბ კარების სახელურს. ძართლაც და, როგორც სმა დადიოდა, მუორე დღეს ფრანგების ჯარი მუ-

ვიდა ამ სოფელში. ჯარის წინამძღოლმა შენიშნა კარგად შეკეთებული რაღაც ჰატარა ბარათი, მოხსნა და წაიკითხა.

ამ ჰაწია წერილმა შეტად იმოქმედა აუციურად. მაშინვე უბრძანა ჯარს. სახლი არ დაეგრიათ. ჰატარას-კი ჰასუსიც მისწერა:

„საუფარელო ბავშვო! მეც შეგვს სამშობლოში ერთი ჰატარა ქალი და დიდად მსურს, რომ იმასაც ისე უუვარდუ, როგორადაც შენ გიუვარს შენი ჰაპა.“

ვერ წარმოიდგენთ, რა უსაზღვრო სიხარულით აღივსნენ ეს ორი მოხუცი, როცა დაბრუნდნენ და შელუსლებული ნახეს თავიანთი სახლი.

6. ავალიანი

ვევლასე ძვირფასი რამ

(სომხური)

ომეცი ის, რაც ვევლასე ძვირფასია შენთვის, და მოვარჩენ, — უთხრა ბებერმა ჯადოქარმა დაკოდილ ფრინველს, რომელიც მარტო ეგდო წველის ნახირას და კვებობდა.

— წითელი სისხლი წვეთ-წვეთობით ვადმოსდიოდა ძვერდიდან თეთრ ქვიძასე და სიცოცხლე სისწრაფით სტოვებდა მას ჰატარ ტანს, რომელიც უკვე ცივდებოდა.

— ვევლასე ძვირფასი, ვაგისზრინან, სიცოცხლევა, — ვაიფიქრ ფრინველმა, — მაგრამ ნუ თუ მომტაცებს კეთილი ჯადოქარი იმას, რის მოცემასაც თითონ მზირდება?! კეთილი სხანს, უთუოდ მესუძრება. და მიჰმართა თავისი მომაკვდავი თვალები ჯადოქარს და წაიღუდუნა:

— კარგი, მომარჩინე! მოგცემ იმას, რაც ჩემთვის ვევლასე უფრო ძვირფასია.

ჯადოქარი შეესო ფრინველის იარას თავის ჯახსით, იარა მოურჩინა, და ფრინველი მხიარულად წამოფრინდა ცოცხალი და ჯანსაღი.

— ახლა კი მომე შენი ფრთები, — უთხრა ჯადოქარმა.

— არა! — მიუვო შეძინეუბლმა ფრინველმა. — არასოდეს!

— ნუ თუ ფრთები ვევლასე ძვირფასი რამ არის შენთვის?

პირის თავგადასავალი

XXIV მუხარზი

(ფრანგულით)

მეფე. აბა, ბატონებო, რას გვიბრძანებთ, რა უფოთ ამ კაცებს?

ბიერის მამა. უნდა სახლში შევიუვანოთ და ვქიძთან გავუკვარავნოთ ეტლი; ჩვენ მანამ ვეცდებით, რომ მოვაბრუნოთ.

მებაღემ მოიტანა საკაცე, რომელზედაც დასდეს დაჭრილები, და შეიტანეს ბრანქერეიაში, სადაც სამთარში უვაილებს ინახავდნენ. კაცები ისევ უძრავნი იყვნენ.

— მე ვერა ვცნობ, — სთქვა მებაღემ, ფარნით რომ გაშინჯა.

— იქნება რამ ქაღალდები ჭქონდეთ ჯიბეში და იმითი გაუივოთ მათი გვარი, — სთქვა ზიერის მამამ. მაშინ სახლობას შევატეობინებთ მათ აქ ეოფნას. მებაღემ ამოუღო ჯიბეებიდან ქაღალდები და გადასცა ქაკის მამას, აგრედვე ორი გალესილი დანა და მთელი გროვა განსაღებებისა.

— ჰო, ახლა კი მივსგედი, რა სელობისაც ბრძანებულან ეს ვახტანგებო. ესენი საქურდლად და იქნებ საავაზავოდაც მოსულან.

— ახლა მესმის, — სთქვა ზიერის მამამ: — რასაც ჭნიძნავს კადიმონის მოსვლა და მისი ეროინი. ესენი ქურდები ეოფილან, კადიმონს ჩვეულებრივ გამოუცენია და შებრძოლებობა, გაუტყნიათ თავები და შეკვარტეობინა ვეველან.

— სწორედ, ნამდვილად აგრეა, — დასთანხმდა ჯაკის მაც. — კაი სამსახური გაკვიწია ეონადმა კადიმონმა. მოდი, ჩემო კადიმონ, ახლა გვიპატიებია ეოველივე.

მე განსარებული ვიუაუ და დავდიოდი იქვე, მანამ ქურდებს აბრუნებდნენ. ექიმიც მოვიდა, მაგრამ ჯერ ისინი კიდევ უგრძნობლად იყვნენ; გაშინჯა მათი ჭრილობა.

— კაი წისლი კი მოხვედრიათ, — სთქვა ექიმმა, — ნაღის დალი ზედვე ამხვევათ. თითქოს ვირის წისლისაგან არისო. ოჰ, — შემომხედდა მე: — ამის ჩადენილი სომ არ ჰარის ეს ავაზაკობა! ისე გვიცქერის, თითქოს ეეურებოდეს რამ.

— არა, ესლა ავაზაკობა-კი არა, ჭკუა და ერთგულეება გამოიჩინა, — სთქვა ზიერის მამამ, — რადგან ქურდები დაგვიჭირა. ჰნახეთ, რა უპოვნეს მავათ ჯიბეებში? აი რა ცნობებია ამ ქალღღებში. № 1. ჰარპის სასახლე. ბევრი ხალხია და ქურდობა იქ მხელა, ბოსტნეულის მოპარვა კი ადვილია. № 2 მღვდლის სახლი — მოხუცი უიარაღო მღვდელი, ერთი მოსამსახურე ერთ დედაკაცი, წირვის დროს ადვილი გასაქურდია. № 3. სურვალის სასახლე, ჰატრონი მინ არ არის, მხოლოდ ცოლია ზემო სართულში. მსახურნი ქვეით არიან, კარგი ვერცხლეული აქეთ, თუ დაიევირა, მოვკლათ. № 4. მანდას სასახლე. ზვი ძაღლები ჰქეაუთ, უნდა მოიწამლონ, ზევიით სართულში არავან არის, ვერცხლეული ბლომად, ნიკოთი მრავალი; თუ ვინმე დაგვხვდა, მოვკლათ. ჰხედავთ, ეს კაცები ავაზაკები ეოფილან, რომელთაც უნდოდათ ჯერ ბოსტნეულის მოპარვა. მანამ თქვენ მოაბრუნებთ, ეანდარმთან გავგზავნი კაცს.

ექიმმა სისხლი გამოუშვა ორივე ქურდს და მალე მოვიდნენ გონს. რომ დაინახეს, ამდენი ხალხი გარს გვასვევიაო, — შემინდნენ. როცა სრულიად მობრუნდნენ, უნდოდათ ლაპარაკი.

— ნუშად, თქვე ავაზაკნო! — შეუტია ექიმმა. საჭიროა ვინაა ვინაა
 თქვენი ლაპარაკი, ისეც კარგად ვიცით, ვინცა ბრძანდებით
 და რამაც მოგეუფანათ აქ.

ფინია იკრა ხელი ჯიბისაკენ და ველარა ნახა რა, შეხე-
 და გაიძვერას და უთხრა დაბალის ხმით. „სომ ცითხარი, ტყე-
 ში რაღაც სმაურობა მომესმა შეთქი“.

— განუძდი! — მიუგო გაიძვერამ, — გაიცონებენ, უნდა ვე-
 ლაფერი უარყოთ.

ფინია. ქაღალდები რომ აქვთ?

გაიძვერა. ვთქვათ, ვინაოვნეთქო.

ფინია. დანები?

გაიძვერა. გეც ვინაოვნეთქო, უნდა ეონაღად დაუსვდეთ.

ფინია. მაშ, ვინ დაგარტვა აგრე თავში, რომ გული შე-
 გიწუსდა.

გაიძვერა. რა ვიცო, ვერა გავიგე რა, ჯერ ძირს ჩამოვარ-
 დი და მერე დამარტვეს.

ფინია. მეც აგრედვე, ნეტა თუ დაგვინახა ვინმემ, რომ
 ღობეზე გადავდიოდით.

გაიძვერა. შევიტეობთ მაგასაც. თითონვე იტყვის, მე წა-
 ვესწარიო.

ფინია. მართალია. მანამ კი უარზე უნდა ვიდგეთ. აბა, მო-
 ვიფიქროთ, რა ვთქვათ, რომ ერთგვარად ვილაპარაკოთ. ჯერ
 ისა, რომ ერთად მივდიოდით, მერე ის, სად ვინაოვთ ესეები.

— გადავალკვეთ ეგები, — სთქვა ლიის მამამ, ჰირი-ჰირს
 აძლევენ ერთმანეთს.

სტაცეს მოსამსახურებმა ხელი, ერთი შეჭკრეს და გაი-
 ვვანეს, მეორე იქვე დასტოვეს. კარგა ღამემ გაიარა, მოუთ-
 მენლად ელოდნენ ქანდარმების უფროსს ხელ-ქვეითები. განთა-
 ხდისას ისინიც მოვიდნენ. მამებმა ეოველივე უამბესდა ქა-
 ლაღლებიც უჩვენეს.

საქართველოს
საბჭოთაო
საზოგადოებრივი
მეცნიერებათა
აკადემია

— ეს ძელიან ავასაკები შევიპურიათ, — თქვა უფროსი მკვებარ დანებს კაცის მკვლელები სმარობენ, და ამ ქალღმერთით მტკიცდება მათი განზრახვა. ვუქრობ, ეგენი კატორგიდან გამოქცეული ფინია და გაიძვება უნდა იყვნენ, რომელთაც დიდი ხანია დაეძებენ. მრავალი ავასაკობა ჩაუდენიათ, უნდა სათითაოდ გამოვიკითხო, ჩვენებს ჩამოვართვა. თუ გნებავთ, თქვენც დაესწარი. “ უფროსი შევიდა, საცა ფინია იჭვა, ერთი შესედა და უთხრა:

„გამარჯვება, ფინია! აბა, ხელ-მოხრედ ჩავვიპარდი ხელში?“ ფინია შეკრთა, გაწითლდა, მაგრამ მასუსი არ მისცა. — აბა, ფინია, — უთხრა უფროსმა: — ენა დაგება? უკანასკნელად სასამართლოში გრძელა ენა გქონდა?

— ვის ვლახარაკებით, ბატონო, — უმასუსა ფინიამ, აქ ხომ ჩემს მეტი არაფინ არის?!

უფროსი. განა არ ვიცი, რომ არაფინ არის! მენ ვლახარაკები. ფინია. მამ, მენობით რად ვლახარაკები, როდესაც მე თქვენი ცნობა არა მქვს.

ბრიგადირი. კარგად გიცნობ, შენა ხარ კატორგიდან გამოქცეული ფინია, რომელიც გაიგზავნა ქურდობისა და კაცის დაჭრისთვის.

ფინია. შემცდარი ხართ, ბატონო: — მე სრულიადაც ის არა ვარ, ვინც გგონივართ.

ბრიგადირი. მამ, ვანა ბრძანდები, საიდან მოსულხარ, ან სად მისვალ?

ფინია. მე ცხვრების მუიღველი ვარ, და ბასარში მივდიოდი ბატონის სასუიღლად.

ბრიგად რი. მართლა? თქვენი ამხანაგი? ისიც ცხვრების მუიღველია?

ფინია. რა ვიცი, ჩვენ ერთმანეთს მკვხვლით იმ დროს, როცა ავასაკები დაგვეცნენ.

ბრიუადირი. ის ქაღალდები რაღაა, ჯიბეში რომ გაიშრება?
 თინია. მე არა ვიცი რა, აქ ახლოს ვიპოვნეთ, და არც კი
 გეტყვიან ჯიბეშია.

ბრიუადირი. დანები?

თინია. ისინიც ქაღალდებთან ერთად ვიპოვნეთ.

ბრიუადირი. როგორ, იმ ბნელ დაშვში? ძალიან მწრელი
 მხედველობა გქონიათ!

თინია. შემთხვევით წავაწუდი. ჩემმა ამხანაგმა ფეხი დაად-
 გა და დაიკუსა, ვნახო რა არისო და გავიზიარეთ ნაშოვნო.

ბრიუადირი. ცუდით გიქნიათ, რომ გაგიზიარიათ. ახლა საპ-
 ურობილესაც გაიზიარებთ.

თინია. რა ნება გაქვთ, ჰატოსნანი ხალხი საპურობილეში
 წაიყვანოთ?

ბრიუადირი. მაგას ამ ცოტა ხანში ავიხსნით. ნახვამდის!
 ფინია, ნუ შეწუხდებით, — მიუბრუნდა ფინიას, რომელსაც უნ-
 დოდა წამოდგომა. — აბა, ენდარშო, უგდე ეური ამ ვაკატონს,
 არა დააკლოთ-რა, თვალიც არ მოაშორეთ! ეს ისეთი რამ არის,
 რომ არა ერთსელ წაგვსვლია ხელიდან.

ან. ამილახვარი

(შემდეგი იქნება)

საელმეტრო ცეკვა სახნის გუზბანისა

ცნობილია, რომ შალის ნაჭერზე, მაგალითად თევთიკის წმინდა შალზე, თუ სრულიად შმრალია, შეიძლება დავსხათ სახნის ბუშტები და ამაზე ეს სახნის ბუშტები არ დასკდება. შეიძლება კიდევ ხელზე ჩამოვიცვათ შალის ჰარკი და ისე ვათამაშოთ სახნის ბუშტი, როგორც ნამდვილი რეზინის ბურთი. დავსხათ რამდენიმე ბუშტი შალის სუფრასზე, შემდეგ ავიღოთ ერთი ფურცელი სკვიდრი ქაღალდი, გავაშროთ კარგად ცეცხლზე და შერე სმელ შმოტკით მაგრად გავსესოთ, რომ საელექტრო ძალა მიეცეს. ახლა ავიღოთ ეს ქაღალდი და მივიტანოთ ერთ-ერთ ამ სახნის ბუშტთან. ვნახავთ, რომ შეითაპირი ბუშტი ახა აიწევა ქაღალდისკენ, ისე რომ კვერცხს დაემსგავსება; შემდეგ კი მთლად აჭეუება ქაღალდს, როგორც რომ გავსით გავსილი ბურთი. ამგვარად შეგვიძლიან რამდენიმე სახნის ბუშტი ისე მოვიყვანოთ მოძრაობაში, რომ ნამდვილი ცეკვა გავმართოთ.

ნ ავალიანი

რ ე ბ უ ს ი

100.

100

უ

რ

დედიშენის ქალიშვილი

მე-3 №-ში მოთავსებულ რეზუსის აღსნა:

კაცი კაცის წამალია.

ყოველ დღიური სალიტერატურო და საბოლიტიკო გაზეთი

წელიწადი მესამე **წელიწადი** მესამე

გამოვა იმავე პრინციპით, როგორც დადგენილი გამოდიოდა.

ყოველ-დღიურ გამოცემის გარდა 1910 წელსაც გაზეთს ექნება

(გამოვა →) **(სურათებიანი დამატება)** (← კვირაობით.)

შიდეგებ სელის მოწერა 1910 წლისათვის:

გაზეთის ფასი დამატებებთან: წლით როგორც ქალაქში ისე ქალაქ გარედ
ღირს 8 მან. 50 კ., ნახევარი წლით—4 მან. 80 კაპ. ერთი თვით—80 კ.

ცალკე ნომერი უველგან 5 კაპ. დამატებანი 7 კაპეტიკი
ადრესის გამოსაცემელი 40 კ. 1910 წლურ სელის მომწერთ დაურევლათ:

ქედის პლენდარი 1910 წლის, — კვარუფას ფურცლებით

ტფილისში სელის მოწერა მიიღება „დროები“-ს კანტორაში და წერა-კითხვის საზოგადოების წინის მაღაზიაში ი. აკადემიისთან; ქალაქ გარედ სელის მოწერა მიიღება: ქუთაისში—ის. კვარუფასთან; ზონში—გიგლა მებტუქსთან; გორში—ს.კ. შველიძესთან; უიათურაში—ზოფრომ ტარუაშვილთან.

შიდეგებ სელის მოწერა

ყოველ თვეურ სამეცნიერო-მედიკალურ და სალიტერატურო ჟურნალ

„განათლება“-ზე

(წელიწადი მესამე)

1910 წლიდან ჟურნალი გამოვა ყოველ თვის პირველ რიცხვებში, გარდა ზაფხულის ორის თვისა, ორიდან სამ ბეჭდურ თაბახამდის. წლიური ფასი ხელის მომწერთათვის 3 მან. ნახევარი წლით 2 მან.

ტფილისში ხელის მოწერა მიიღება „წერა-კითხვის საზოგადოების“ წინის მაღაზიაში და „ნაკადულის რედაქციაში.

ადრესი: Тифлисъ Дворянская Грузинская гимназия А. Г. Бодвадзе.

რედაქტორ-გამომცემელი ლ. გ. ბოცვაძე

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

გიორგია ხელის მოწერა

1910 წლის იანვრიდან 1911 წლის იანვრამდის.

საქმასწავლებლო სურათებიანი ჟურნალი

ნ ა კ ა დ უ ლ ი

წელიწადი მთავრდება

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი ჟურნალი „ნაკადუ-ლი“ მკირე წლოვანთათვის **12** წიგნი ჟურნალი „ნაკადული“ მოზრდილთათვის.

ვარდა ამისა 1910 წლის სელის-მომწერლებს პრემიად მიეცემათ:

- I. დედაშიწა და კუდიანი ვარსკვლავი, — ზღაპარი კვადლისა და სურათით. — II. მარჯნები, — ზღაპარი კვადლისა ოთხი სურათით.
- III. თორმეტი და, — ზღაპარი კვადლისა ერთი სურათით. — IV. ძარ-თული მხატვრული ასომიტი კუბიკი.

ჟურნალს ხელმძღვანელობს უწყვეს საგანგებოდ აწვეული სარედაქციო კომისია.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ხუთი მანეთი. ნახევარს წლით სამი მან. სამზღვარ გარედ: წლიურად შვიდი მანეთი. ნახევარ წლით ოთხი მან. შვირე წლოვანთათვის 24 წიგნი სამი მან. — მოზრდილთათვის 12 წიგნი სამი მან. — ხელის-მოწერა შეიძლება წლიურად და ნახევარი წლით ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილად.

ხელის მოწერა შეიძლება:

- 1) „ნაკადულის“ რედაქციაში, გოლოვინის პროსპ., ზუბალოვის სახ., № 8, ყოველ-დღე 9—2 საათ., სამშაბათობით საღამოთიც.
- 2) წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა, სახლი თავად-აზნაურობისა.

ნაკადულის რედაქცია სთხოვს ხელის-მომწერთ:

ვისაც ჟურნალის ნომრები დააკლდება, მიმართონ აგენტს ანუ რედაქციას, არა უგვიანეს ერთის თვისა.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე

გამომცემელი: თავ. პ. ი. თუმანიშვილი